

slett meg.no

ÅRSRAPPORT 2015

Forside

istockphoto.com

Design

Tarjei Nerbø Ødegård

INNHOLD

OM RAPPORTEN	4
ANALYSE	7
TRENDER OG SPESIELLE SAKER	17
RÅDGIVERNE SINE BETRAKTNINGER	22
FOR FORELDRE : APPOVERSIKT	25
HISTORIER FRA «VIRKELIGHETEN»	29
INGEN FESTER HARDERE	30
MORA TIL JENS FLØRTER PÅ NETT	32
HIMMELBLÅ	34
HVA TROR DU SJEFEN VIL SI	36
PLUTSELIG GRIS	38
SMARTERE ENN POLITIET	40

OM RAPPORTEN

Vi er teknologioptimister! Selv om vi i vårt virke ser mange av bak-sidene av nettbruk, så mener vi fortsatt at nettet gjør verden til et bedre sted. Ny teknologi brukt på riktig måte vil utelukkende gi positive innvirkninger på samfunnet og individet. Dette underbygger de syn vi har, og de råd vi gir.

Mange av de som kontakter oss er gjerne i en krise. Enten ved at de har gjort noe de angrer på, eller at noen har gjort noe mot de. Derfor er det viktig at vi ikke er moraliserende eller dømmende. Personer som befinner seg i en sårbar situasjon trenger ikke den ekstra belastningen det er i tillegg er å bli fortalt at dette burde de aldri ha gjort. Det vet de allerede. Vår rolle er å hjelpe mennesker som føler seg krenket på nett, uansett bakgrunn eller sak. Vi må alle bidra til å senke terskelen for å søke hjelp.

Offerklandringen må slutte! Alle råd som gis går på hvordan man skal unngå å bli et offer. Dette er selvsagt viktig, men vi må bevege oss i retningen i å ta de som faktisk gjør noe galt. Dette må få mer fokus både hos myndigheter, aktørene som jobber innen fagfeltet og foreldre. Uten dette fokuset er jeg redd problemet ikke vil bli mindre.

Det er også viktig for oss å kunne hjelpe så langt det går. Alt for ofte opplever vi at personer blir kasterballe i et system som ikke er tilpasset de problemstillingene man kan komme ut for på internett. Dette forsøker vi gjøre vår del for å motvirke. Dette forsøker vi å leve etter i vår daglige drift, og dette preger de råd vi gir.

Årsrapporten fra Slettmeg.no har i år fått ny form. Tanken er at utover det å gi et tallbasert bilde av de henvendelsene Slettmeg.no har håndtert, så vil vi gjerne gi en bredere forståelse av de historiene som ligger bak tallene. Derfor har Janne Aasbø Johansen laget 6 fiktive, men veldig realistiske korte historier som illustrerer hva slags saker vi får inn til Slettmeg.no. Dette tror jeg er viktig fordi det i vurdering av tall kan være lett å glemme at det er virkelige mennesker med virkelige følelser bak tallene. Historiene er korte, og er ment å gi en utvidet forståelse av sakene. På denne måten håper jeg at man på kryss av generasjoner og kjønn kan få et innblikk og forståelse for ulike problemstillinger.

Vi har også et ønske om at rapporten skal ha mer nytteverdi utover det å være en årsrapport, ved at vi også ønsker at det kan være en kilde til informasjon for folk som kanskje ikke kjenner til problemstillingene på nett. En av trendene vi ser er at problemene har flyttet seg fra nett til app. Mange av de vi har vært i kontakt med forteller at det er vanskelig å holde seg oppdatert på appene de unge bruker. Vi har derfor også laget et oversikt med en forklaring og vurdering over de appene vi har fått henvendelser om. Vi håper dette kan være til hjelp.

Hans Marius Tessem

ANALYSE

Slettmeg.no har i 2015 håndtert 7826 saker. Av disse har 56% kontaktet oss via epostadressen hjelp@slettmeg.no, 21% har tatt kontakt via kontaktskjema, og 23% via telefon. 109 saker har kommet via sosiale medier. Det har vært over 334 000 brukere på nettsidene til slettmeg.no i 2015 mot 241 000 brukere i 2014. Dette er en økning på 38,5% siden 2014.

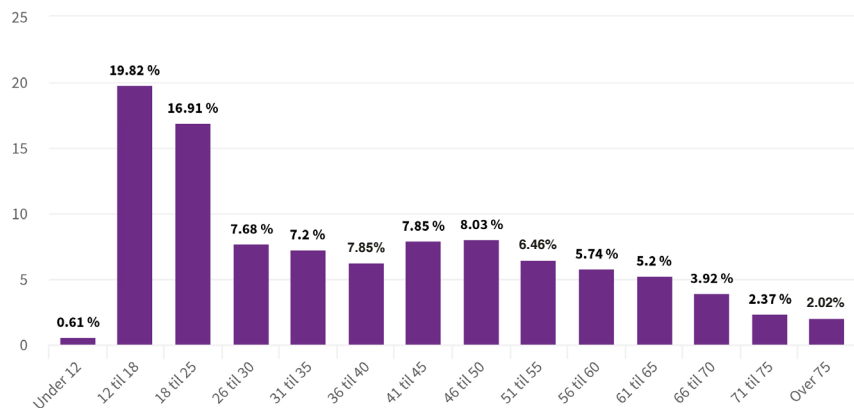
61,8% av de som kontakter Slettmeg.no er kvinner og 38,2% er menn. Dette er en fordeling som har holdt seg stabil de siste årene. Det er ingen entydige svar på hvorfor fordelingen er slik, men har trolig en sammensatt årsak.

■ MENN 38,21%
■ KVINNER 61,79%

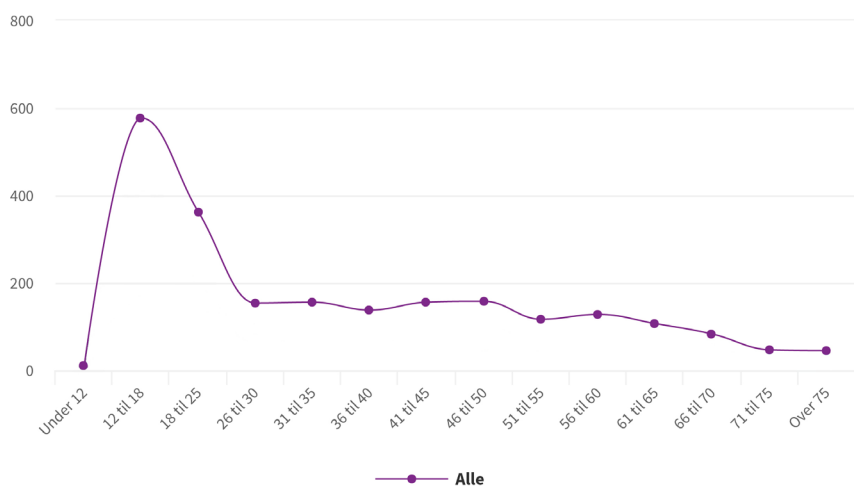
Figuren viser kjønnsfordelingen på de som kontakter slettmeg.no

Det er flest unge som kontakter Slettmeg.no hvis man ser aldersinndelingen isolert sett. 37,4 % av alle henvendelsene er fra personer som er yngre enn 26 år. Ser vi på gruppen som er eldre enn 26 år ser vi at de utgjør 62,6 %. Det er altså flest personer som er over 26 år som kontakter Slettmeg.no. Statistikken er ført slik at det er offeret sin alder som blir ført. Tallene er derfor representative i forhold til de som har søkt hjelp hos Slettmeg.no.

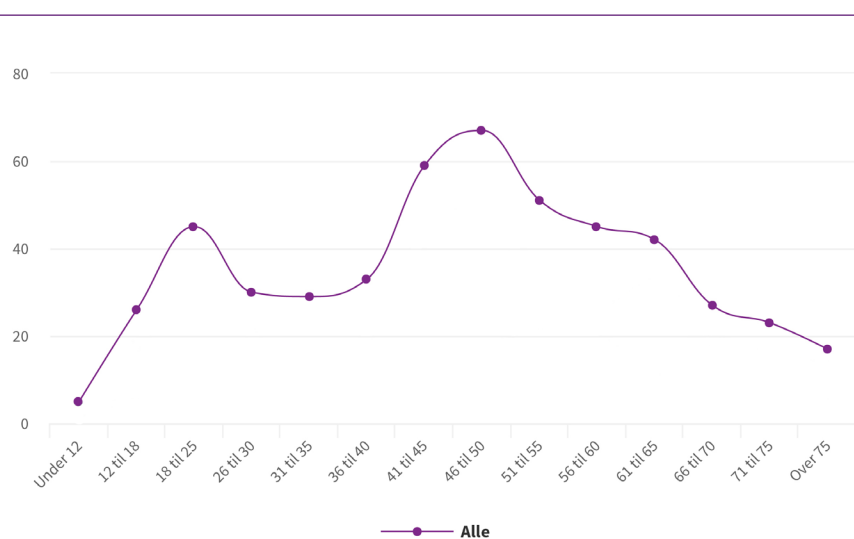
Grafen viser fordeling av henvendelser til Slettmeg.no basert på alder.

Det er også forskjell på hvilke måte man ønsker å få hjelp basert på alder. Unge ønsker primært å ta kontakt via epost, mens de eldre ønsker å bruke telefon.

Grafen viser fordeling av henvendelser til Slettmeg.no basert på alder.

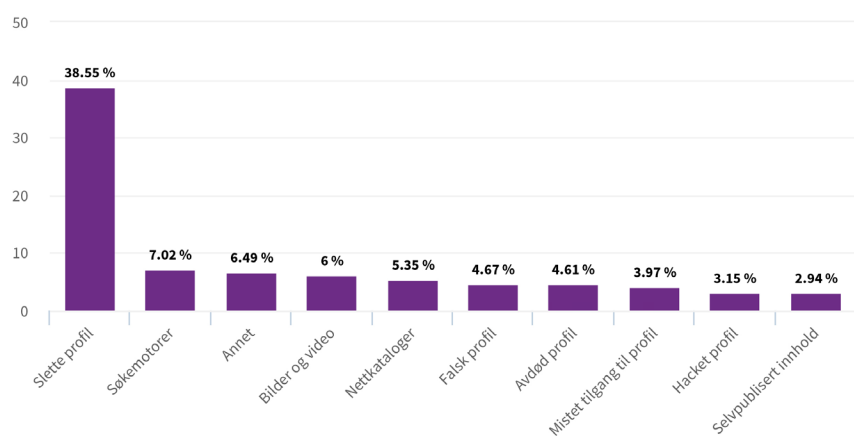
Svært få tar kontakt via sosiale medier. Det ønskes ikke å drive saksbehandling over sosiale medier, og de som tar kontakt oppfordres til å bruke en annen kontaktform.

Grafen viser de som tar kontakt via telefon fordelt på alder

Saksanalyse

De vanligste sakene som kommer til Slettmeg.no er; Sletting av profil, Spørsmål rundt søkemotorer og sletting av oppføring i søkemotorer, Bilder og video, Oppføring i nettkataloger, Sletting av falske profiler. Håndtering av avdøde profiler, mistet tilgang til din egen profil, Hacket profil, og selvpublisert innhold.

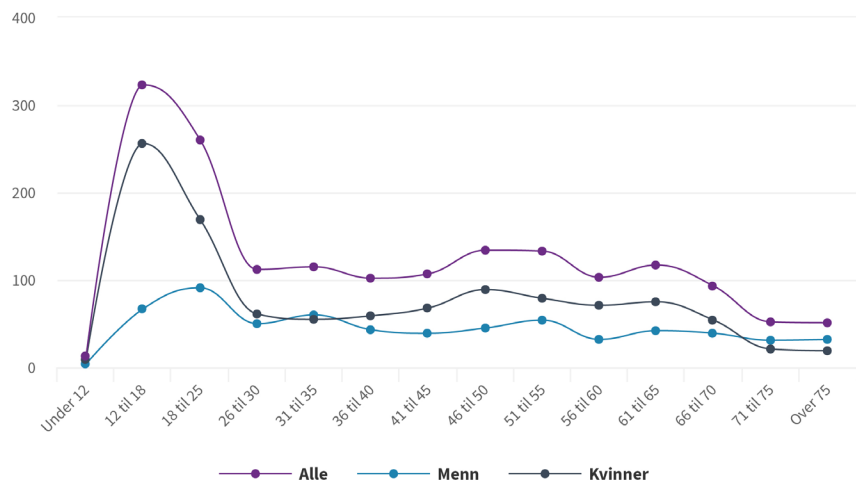

Grafen viser de ti mest vanlige henvendelsene til Slettmeg.no

Listen har endret seg noe over årene, men denne listen er svært lik forårets liste. Det er altså ikke store forandringer i type saker som er mest vanlige.

Sletting av profil

Sletting av profil er den enkelthenvendelsen Slettmeg.no mottar flest av. Det er mange årsaker til at folk ønsker å slette en profil. Den kan være falsk, man kan ha mistet tilgangen til egen profil, eller det kan være vanskelig å avslutte profilen. Fordelingen på alder følger i stor grad bruken av det aktuelle nettstedet eller tjenesten. Vi ser at noen sosiale medier eller tjenester har ulike brukergrupper, og det ser ut til at dette påvirker hvilke aldersgruppe som henvender seg om de ulike tjenestene. Basert på alderskategoriene kan man isolert sett si at det er flest unge som ønsker å få slettet profil. Det er også flest unge kvinner som ber om dette.

Grafen viser alders og kjønnsfordelingen til de som ønsker å slette en profil

Hvis vi ser ulike tjenester opp mot hverandre ser vi at alderssegmentet til tjenesten følger tjenestens brukergrupper. Ser vi for eksempel på hvem som ønsker å slette en Instagramprofil sammenlignet med alder, ser vi at det er flest unge som ønsker dette slettet.

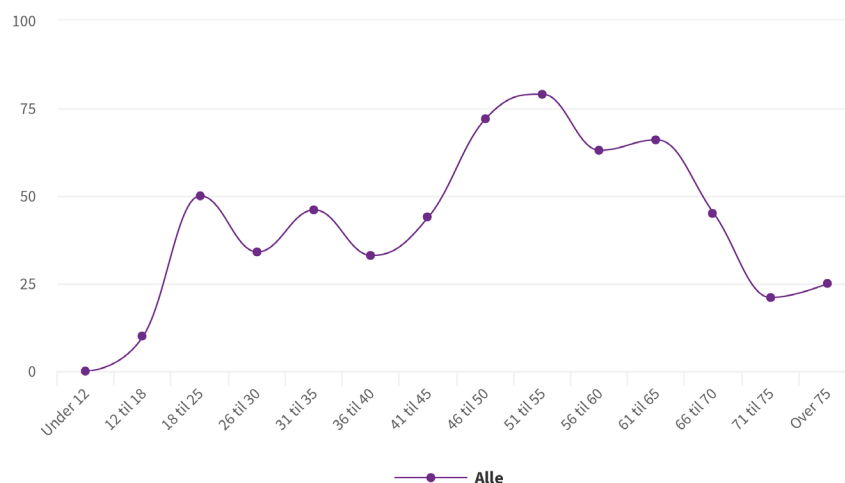
Grafen viser saker hvor man ønsker sletting av Instagramprofiler basert på alder

Ser man derimot på hvem som ønsker å slette en Facebookprofil ser man at aldersfordelingen er mer jevn. Dette stemmer også bra med brukerdemografien til Facebook .

Grafen viser saker hvor man ønsker sletting av Facebookprofiler basert på alder

Ser man på alle henvendelser vi mottar på sletting av datingprofiler. Så ser man at det er flest voksne til eldre som har problemer med dette.

Grafen viser saker hvor man ønsker sletting av datingprofiler basert på alder

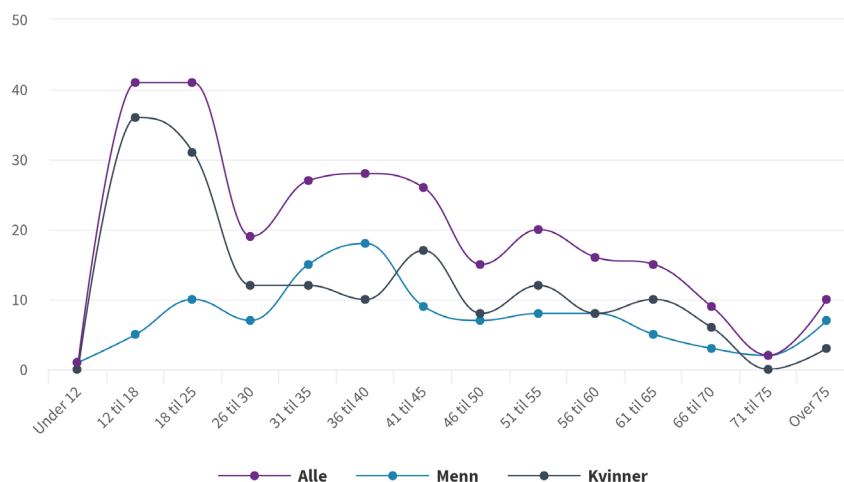
Det å avslutte en datingprofil kan i mange tilfeller vise seg å være vanskelig. Problemstillingene som vi mottar om dette er som regel en av tre. Den vanligste er at det er vanskelig å avslutte profilen. Det er som regel veldig enkelt å opprette profilen, men å finne ut hvordan man avslutter tjenesten kan være svært vanskelig. For å understreke hvor vanskelig noen datingnettsteder gjør det for sine kunder å avslutte sitt abonnement er at de krever at kunden skal sende fax for å avslutte sitt abonnement.

Den nest vanligste henvendelsen er opprettelse av profil på et nettdateside uten at man er klar over at denne er opprettet. Dette skjer ved at brukeren tar en quiz på Facebook. Det brukeren ikke får med seg er at den blir spurt om det er greit at det legges inn en app i din Facebookprofil. Denne appen henter ut bilde og informasjon og lager en datingprofil basert på informasjonen fra Facebook.

I mange tilfeller er det også abonnementsordninger som gjør at du må betale for den resterende tiden du har opprettet abonnement for. Dette opplever mange som vanskelig, eller de har ikke forstått hvordan de skal komme seg ut av de.

Søkemotorer

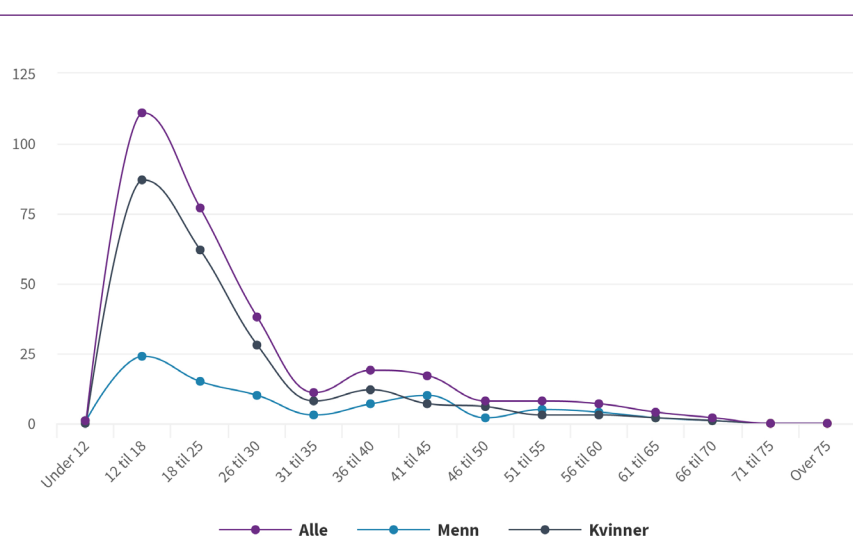
Det å fjerne saker fra søkemotoren anser mange som det viktigste. Der det ikke går å finne innholdet ved hjelp av en søkemotor oppleves det som mindre krenkende at innholdet ligger ute på nett. Ser man på aldersfordelingen så er det forholdsvis jevnt fordelt utover aldergruppene, men det er flere unge enn eldre som ønsker hjelp med dette. Mange av henvendelsene gjelder Google, og det kom flere henvendelser i 2014 etter at Google i en EU domstol ble pålagt å fjerne gammel eller feilaktig informasjon fra søkemotoren. Man ser at dette videreføres i 2015.

Grafen viser personer som henvender seg om spørsmål rundt søkemotorer basert på alder

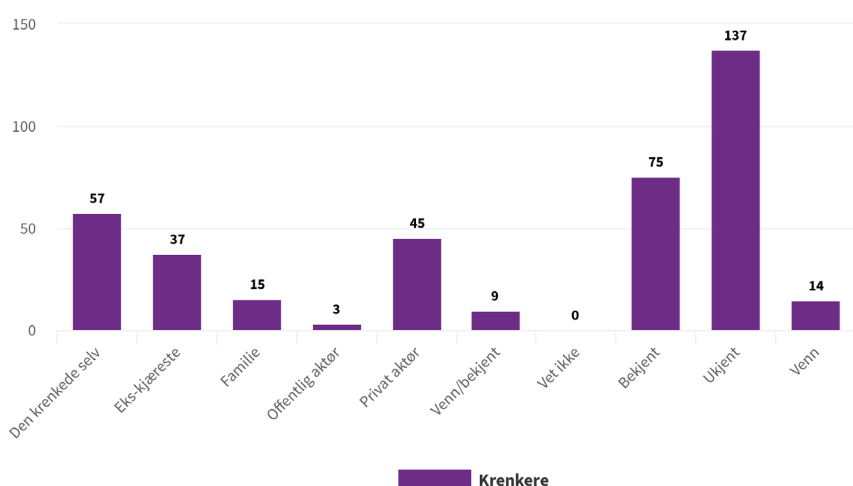
Bilder og video

Dette er en kategori hvor det har vært mange ulike typer henvendelser om. Dette har dreid seg om alt fra mobbesaker og hevnporno til utpressing. Tallene viser at dette er et problem flest unge rammes av og jenter er i stor grad de som henvender seg til oss om dette.

Grafen viser alders og kjønnsfordelingen til de som kontakter slettmeg.no om problemer med bilder eller video

Når det gjelder nakenhet i slike bilder oppgir mange at dette er forbundet med stort tabu. Mange oppgir også at de føler seg dumme ved å ha delt et slikt bilde av seg selv. Rettsløshet, skam og fortvilelse er følelser mange oppgir at de føler. Mange oppgir også at de egentlig visste at de ikke burde gjøre dette, men tillit til mottager, gruppepress og det å prøve grenser oppgis som årsaker til at de likevel gjorde dette. Tillit til mottager ble som regel oppnådd ved at det var et kjæresteforhold eller at man hadde en online relasjon til en person over nettet, gjerne over lang tid.

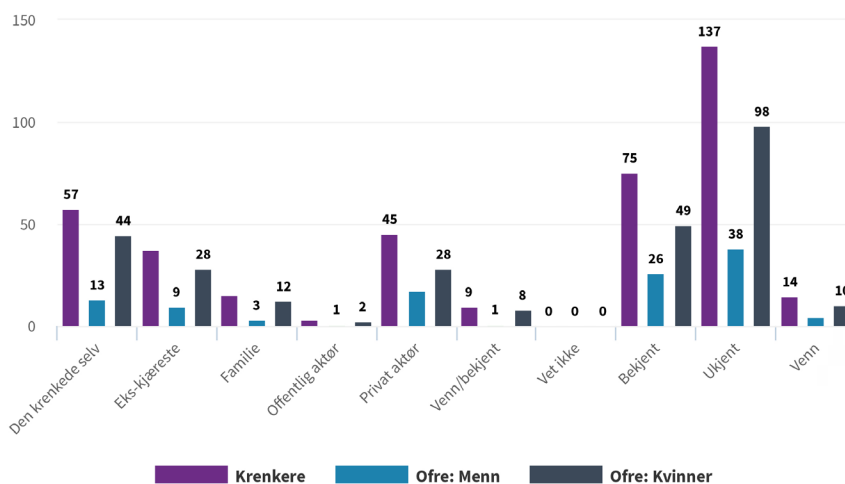
Grafen viser hvem som er krenkeren i saker som gjelder bilder eller video. Ukjent er når dette ikke er oppgitt til slettmeg.no

Tallene viser at det oftest er bekjente som gjør dette. I disse tilfellene ser vi at bilder ofte spres fra telefon til telefon via apper.

Det som er nest mest vanlig er at man legger ut slike bilder selv, også angrer man senere, eller at man deler slike bilder i fortrolighet også deles disse videre. Ekskjærester står for mye spredning. Det er i disse sakene vi ser det som kalles hevnporno. Ekskjærester som sitter på bilder eller filmer som er enten delt i fortrolighet eller tatt i fortrolighet misbrukes til å skade ekskjæresten.

Det har også vært eksempler på utpressingssaker, hvor man blir truet med at bildet eller filmen deles om man ikke betaler et beløp. Dette har fått betegnelsen Sextorsion. Et typisk eksempel på dette er at man for eksempel har snakket over Skype, hvor den ene parten tilbyr å kle av seg mot at den andre også gjør det samme. Det offeret ikke vet er at samtalen tas opp og brukes som pressmiddel for penger. Det har også vært eksempler hvor man ikke presses for penger men for eksempel sex eller at man fortsatt skal være kjærester.

Kjønnsfordelingen viser at det er flest kvinner som blir utsatt for dette, men også menn er ofre i slike saker.

Grafen viser kjønnsfordelingen av ofre og hvem som er krenkeren i saker som gjelder bilder eller video. Ukjent er når dette ikke er oppgitt til slettmeg.no

Nettkataloger

Oppføring i nettkataloger er det mange som ønsker å slette. Mange ønsker ikke at kontaktinformasjon om seg skal ligge tilgjengelig på nett, og føler dette derfor krenkende. Mange oppgir også at de ikke skjønner hvordan de har fått tak i denne informasjonen

Falske profiler

Mange opplever at det blir laget falske profiler som de ønsker å få fjerne. Det kan være flere måter man blir krenket på i forhold til falske profiler. I noen saker ser det ut til at vilkårlige personers bilder brukes på profiler som er ment for enten å drive svindel eller markedsføring. I mange av disse tilfellene stemmer ikke navnet med bildet, og det kan se ut til at bildet mer eller mindre er tilfeldig plukket ut.

Andre saker ser ut til å være mer målrettede. Enten ved at profilen brukes til å svarte vedkommende som de utgir seg for å være. Dette gjør de for eksempel ved å ytre meninger som ikke er veldig fordelaktige. Det er også eksempler på at falske profiler brukes til å infiltrere vennegrupper, enten for å hente ut informasjon eller drive mobbing. Andre tilfeller lages anonyme profiler nettopp for å drive mobbing eller sjikane.

Avdødes profiler og nettarv

Når et liv ender så ligger alle spor på nett igjen. I mange tilfeller lever profilen nesten sitt eget liv ved at man får påminnelser om bursdager og lignende. Dette ønsker mange å rydde opp i. Det er stor variasjon i hvordan dette ønskes. Noen ønsker at alt skal fjernes, til at noen gjerne ønsker at det skal være minneprofiler som man kan besøke på nett. Flere tjenester tilbyr nå muligheten til å oppnevne en person som gis tilgang til profilen ved dødsfall nettopp for å lettere kunne forvalte det digitale ettermæle.

Det kan også se ut til at det er litt forskjell på hva unge og eldre ønsker i så henseende. Flere unge ønsker minnesteder på nett, og er også opptatt at den døde skal representeres på en god måte. Mange eldre ønsker nok i større grad at all profiler og lignende skal fjernes. Dette er en interessant utvikling og kan si noe om forskjellen i eldre og yngre sitt forhold til nettet og sosiale medier.

Mistet tilgang til profil og Zombiekontoer.

Mange henvendelser gjelder mistet tilgang til gamle profiler. Ofte er dette blogger eller Youtubekontoer hvor man har glemt brukernavn og passord. Som regel har man glemt epostadressen man brukte for å logge seg på med. Det har vist seg vanskelig å få nye påloggingsdetaljer fra en del tjenester. Gammelt innhold lever derfor videre uten at man kan få dette slettet. Selv om det er en selv som har publisert innholdet har man gjerne endret syn i saker eller blitt eldre siden dette ble publisert. Dette gjelder i stor grad Youtubeinnhold og noen bloggjenester.

TRENDER OG SPESIELLE SAKER

Fra Web til app

De siste årene har bruken av telefon tatt over mye av det man kan kalle tradisjonell nettbruk. Facebook er et godt eksempel hvor stadig flere kun bruker Facebook sin app. Stadig flere sosiale medier har også kun en mobilversjon. Det kan se ut til at dette også preger sakene som kommer inn til slettmeg.no. Hvor man tidligere kunne fjerne et bilde fra en nettside er spredningen nå fra telefon til telefon. Dette gjør at arbeidet med å begrense spredning er blitt vanskeligere og det må brukes annen metodikk enn tidligere.

Utpressing på nye måter

Det har de siste årene vært flere utpressingssaker hvor man bruker bilder eller video for å presse en person for penger. Det har også vært flere eksempler hvor offeret også presses for andre årsaker for eksempel at man skal fortsette å være kjærester eller sex. Dette er ikke et nytt fenomen, men det har vært flere eksempler på dette også i 2015.

På slutten av 2015 kom det også noen nye varianter av utpressing. I disse sakene hadde offeret vært på en side hvor det ble formidlet prostitusjon. Her var det lagt ut en falsk annonse. Da vedkommende tok kontakt med den prostituerte via tekstmelding ble det laget en avtale om møte. Dialogen mellom personen og det han trodde var en prostituert ble deretter lagt ut på nett, og personen ble offentliggjort som horekunde. I tillegg var det gjort et nummeroppslag det var også lagt ut en kartreferanser til personen slik at man kunne finne ut hvor vedkommende bodde.

Måten disse personene ble gjort oppmerksom på at dette hadde skjedd var at de ble kontaktet av et firma for å fjerne disse opplysningene. De kunne fjerne disse opplysningene for et vederlag på 14000 til 20000 kroner avhengig av hvor fort dette skulle fjernes. Det var også en klausul om at om man ikke betalte etter fjerning forbeholdt dette firmaet seg retten til å legge

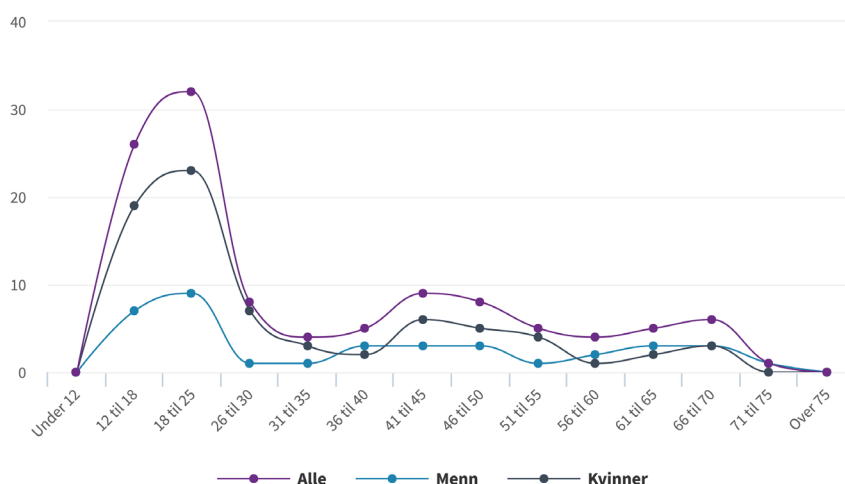
opplysningene tilbake på nett. Ingen av de som ble utsatt for dette ønsket å kontakte politi grunnet at deres første handling var ulovlig. Dette er et eksempel på svindel og utpressing hvor den som blir presset for penger har satt seg i en situasjon hvor vedkommende ikke føler at han kan ta kontakt med politiet. Dette er type svindler man kan anta at vi vil se mer av i årene som kommer.

Datingsvindel

Slettmeg.no har mottatt et 40 talls saker i 2015 som dreier seg om datingsvindel. Dette er svindel hvor en person møter en annen på nett og de får en relasjon over nett. Etter hvert blir man bedt om penger. Grunnen til at de ber om penger oppgis ofte å være en personlig historie som skaper sympati hos den som blir svindlet. Dette kan være at de skal få utstyr hjem fra Afghanistan eller at de har sykdom i familien og har ikke råd til behandlingen. Svindelformen er ikke ny, men en av trendene i 2015 er at det i mange av tilfellene er brukt bilder og profiler som utgir seg for å være norske militære. De som kontakter oss er gjerne familie til de som blir utsatt for dette. De oppgir at den som blir svindlet er vanskelig å overbevise om at dette faktisk er svindel. I flere av tilfellene er det snakk om store beløp.

Brukernavn og passord, Hacket profil

Det har i 2015 vært 238 saker hvor en profil har blitt hacket. I majoriteten av sakene skyldes dette at passord og brukernavn har kommet på avveie. Kontoene har altså ikke blitt hacket men brukeren har gitt fra seg brukernavn og passord. Vi ser også at det er flest unge som kontakter Slettmeg om slike problemstillinger. Det kan se ut til at det er en kultur blant unge å dele passord med venner.

Grafen viser aldersfordelingen til de som har fått sin profil hacket.

Foreldre som deler bilder av egne barn

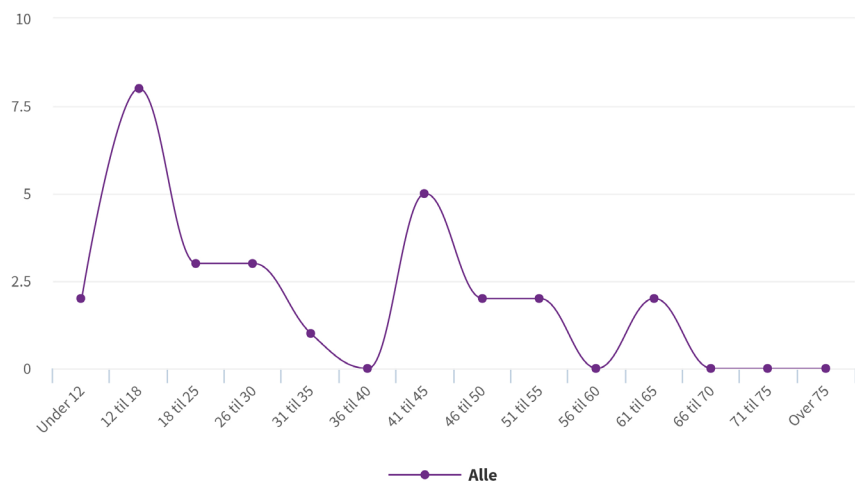
Det har ikke vært mange henvendelser fra barn eller unge som ønsker å fjerne bilder som foreldre har lagt ut. Totalt sett har vi 15 saker hvor familie har vært de som har delt bildet. Årsaken til at det ikke har vært flere slike typer saker kan være flere. For det første kan det være at dette ikke er et stort problem, den andre forklaringen kan være at barn og unge ordner slike problemer med sine foreldre selv. Eller så er de som opplever dette fortsatt så unge at de ikke har et bevisst forhold til dette, eller har enda ikke opplevd problemer med dette.

En annen problemstilling som Slettmeg.no blir kontaktet om er foreldre som har gått fra hverandre, hvor barna brukes som et våpen i en konflikt. Det har vært flere saker hvor den ene parten kontakter oss fordi den andre parten har lagt ut bilder av felles barn.

Mobbing

Det er i 2015 registrert 50 saker om mobbing. Her er det muligens noe mørketall. Det er ikke alltid at årsaken til henvendelsen oppgis, men snarere at man ønsker en kommentar eller innlegg fjernet. Om dette er mobbing eller et enkeltstående tilfelle oppgis ikke alltid.

Det har vært enkelte saker som har vært svært omfattende, og mobberen har vært veldig pågående. I noen av disse tilfellene har også mobberen vært ukjent, noe som gjør arbeidet vanskeligere.

Grafen viser aldersfordelingen på mobbesaker. Det er alderen til personen som har kontaktet tjenesten som er oppgitt.

Offentlige henvendelser

334 henvendelser kom i 2015 fra det offentlige, mot 243 i 2014. Det betyr at det offentlige bruker Slettmeg.no mer aktivt enn tidligere. Det var skoler, Politi, Barnevern og Fengselsvesen som brukte tjenesten mest. Som regel ble kontakten gjort på vegne av noen som hadde fått et problem, eller man ønsket mer kunnskap om noe. Problemstillingene hadde stor variasjon fra spørsmål rundt kriminelle handlinger til sletting av oppføringer på nett.

Konklusjoner og vurderinger.

Slettmeg.no har håndtert flere saker enn noen gang. Dette er en utfordring. Bortsett fra at det har vært flere henvendelser ser demografien noenlunde lik ut som tidligere år. Det er flest kvinner som bruker tjenesten, og over 60% av de som kontakter Slettmeg.no er over 26. år.

Det er fortsatt de voksne som bruker tjenesten mest. Dersom dette er en indikasjon på at voksne er dårligere på nett er dette en bekymring i forhold til at denne generasjonen bør være forbilder og rettleidere for yngre generasjoner. Det kan se ut til at både bruk og forståelse for nettet er ganske forskjellig i ulike generasjoner.

Når det gjelder de mest vanlige sakene er dette også forholdsvis likt tidligere år. Sletting av profil er den mest vanlige henvendelsen. Søkemotorer og Bilder og video er de nest mest vanlige henvendelsene.

Flere av problemstillingene har flyttet seg fra web til app. Dette er en utfordring i forhold til å begrense problemene.

Det kan se ut til at utpressingssakene har blitt mer utspekulerte. Det har vært flere tilfeller hvor det har vært brukt honning feller som er av en slik art at det blir vanskelig for ofrene å søke hjelp hos Politiet.

Det er viktig å ikke bagatellisere problemstillinger som Facerape, falske profiler og den slags. Selv om skadeomfanget kanskje ikke alltid er stort, er bekymringen at dette er med på å forme holdninger hos den kommende generasjon om at dette ikke er alvorlig. Når det gjelder problematikk for eksempel rundt ID tyveri er dette en uheldig utvikling.

Når det gjelder de råd som gis er disse ofte rettet mot ofrene, eller hvordan man skal unngå å bli et offer. Skal det jobbes langsiktig mot en løsning er det viktig at tiltakene rettes mot å ta de som faktisk gjør det ulovlige. Det betyr at dårlig adferd på nett må få konsekvenser. Offerklandringen må ta slutt om vi ønsker mer langsiktige løsninger. Dette krever at Foreldre, skole og ikke minst Politi må komme på banen i sterkere grad.

Terskelen for å søke hjelp må ned. Ofte er flere av sakene forbundet med skam. Her har vi en jobb å gjøre. Hvordan man møtes når man kommer med sitt problem er avgjørende for at tilliten bygges.

Denne skammen må heller ikke forsterkes ved at vi gir råd som er velmenende, men kanskje bommer på hvor problemet ligger. En hypotese er at barn og unge er kunnskapsrike når det gjelder nettvett. Det er trolig andre ting som spiller inn, for eksempel ønsket om å prøve grenser, tillitsforhold og mangel på konsekvenstankegang som gjør at man havner i problemer. Rådene som gis og virkemidlene som brukes må ta høyde for dette fremover.

Foto: colourbox.com

RÅDGIVERNE SINE BETRAKTNINGER

Rådgiverne som håndterer de fleste sakene på slettmeg.no sitter med førstehånds kunnskap om hvordan de som føler seg krenket opplever saken. Deres betraktninger er derfor svært viktige.

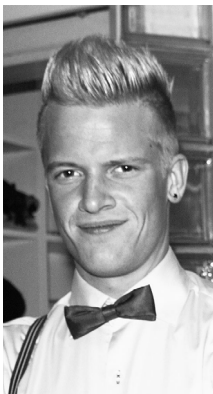
Rådgiver Runar Skaare Tveiten

«Jeg ser for meg flere henvendelser om avdøde og forlatte profiler. Vi har den siste tiden merket økt pågang fra etterlatte som ønsker hjelp til å slette profiler etter avdøde, men vi får også flere saker fra personer som vil slette gamle profiler de ikke lenger har tilgang til. Slike profiler er ofte en utfordring da de ulike nettjenestene som regel ikke tilbyr hjelp om man har glemt alt av innloggingsinformasjon og e-postadresser. Jeg tror flere og flere nettjenester vil lansere egne skjemaer eller rutiner for å be om sletting av forlatte profiler.»

Rådgiver Mats Authen

«I år har jeg merket en økning i antall utpressingssaker, ofte knyttet til datingsvindler, men ikke nødvendigvis med datingsider som utgangspunkt. Jeg tror dette problemer kommer til å vare en stund, men hvor lenge er vanskelig å si. Det har allerede avtatt noe. Jeg har også merket periodevis økning og reduksjon av henvendelser som omhandler hacking av profiler på sosiale medier. Slike «bølger» kan komme tilbake, men kan være vanskelige å forutse. Mot slutten av året har jeg lagt merke til en økning av komplekse saker. Jeg tror dette vil bli vanligere etterhvert som flere blir oppmerksom på tjenesten, og velger å be oss om hjelp med problemene sine.»

Rådgiver Daniel Antonsen

«En stor andel av henvendelsene omhandler personvern krenkelsersom forfalskning av profiler, kompromitterte kontoer og problematikk rundt sletting av profil på sosiale medier som Facebook. På lik linje har vi et betydelig antall henvendelser fra godt voksne som ikke får slettet dating-relatert profil.

Dating på internett har utviklet seg mye de siste to årene. Tilgjengeligheten har økt med mobile plattformer og det er nå mer vanlig at unge personer benytter seg av slike tjenester, som blant annet Tinder. Det er tydelig at nettdating beveger seg i en retning for mobilbruk, og med en stadig yngre brukerbase byr det på nye utfordringer i forhold til krenkelsers av personvern. Et fellestrekk for de nye tjenestene er en anonym vinkling som gjør det vanskelig å identifisere falske profiler ved hjelp av søk. De falske profilene sender meldinger til andre brukere i tjenesten som et «phishing» angrep der uvedkommende benytter manipulerter nettsider for å hente ut private innloggingsopplysninger dersom offeret logger inn. Det er et økende problem og trolig noe vi kommer til å se mer av i tidene fremover. Vi ber derfor alle være ekstremt varsom når det kommer til å åpne linker som er tilsendt fra andre brukere, spesielt fra folk man ikke kjenner.»

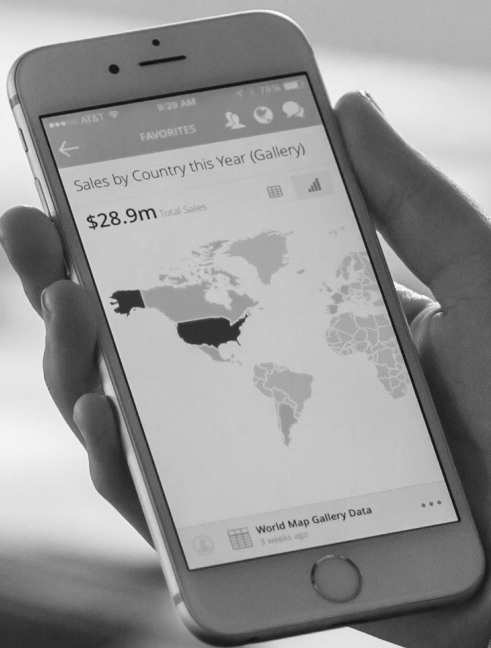
Rådgiver Joakim Harbitz

Datingtjenester

I 2015 har vi blitt kontaktet av flere som ønsker å melde seg ut datingtjenester, men som opplever store vanskeligheter i forbindelse med dette. Jeg mener at mange slike tjenester vanskeliggjør prosessen for å melde seg ut slik at brukeren til slutt gir opp, og heller betaler for abonnementet. Jeg tror vi vil se en økning av tilfeller der tilsynelatende gode tilbud på prøveabonnement viser seg å bli en kostbar affære.

Glemte innloggingsdetaljer

Det har vært en økning i henvendelser som omhandler glemte innloggingsdetaljer for tjenester på nett. Ettersom flere nettsider krever at man har tilgang til, eller husker e-postadressen som har blitt benyttet, kan det bli en tidkrevende prosess og i noen tilfeller umulig å få fjernet brukerprofilen sin. Jeg mener det er sannsynlig at denne trenden vil fortsette ettersom tjenestene verken har tid eller ressurser til å verifisere sin brukere på andre måter enn de detaljer som brukeren har lagt inn når de registrerte seg.

FOR FORELDRE: APPOVERSIKT

Dette er en oversikt over de appene som det kommer flest henvendelser om. Det finnes selvfølgelig et utall andre apper, men dette er de vi anser man bør kjenne til. Det er også laget vurdering på hvor enkelt det er å slette innhold og komme i kontakt med kundeservice.

Moviestarplanet

Moviestarplanet er en blanding av et sosialt nettverk og et nettspill, og som navnet antyder er alle spillerne filmstjerner. Spillet er utviklet fra og drevet fra Danmark, og er rettet mot barn fra 8 til 11 år. *Vår erfaring:* Lett å slette innhold, informasjon tilgjengelig på nettsiden deres, og behjelpelig kundeservice. Basert i Danmark, så forstår norsk. Kan også nåes på telefon.

Jodel

Jodel er en slags mikroblogg-tjeneste, og har dermed visse likhetstrekk med Twitter. Men i motsetning til Twitter er Jodel knyttet til området du til enhver tid befinner deg i, og det er heller ingen profiler eller innlogging. Du er anonym for de andre brukerne av appen. *Vår erfaring:* Lett å slette det man legger ut selv, og andre ting kan rapporteres. Miljøet blant brukerne er det største problemet. De som driver tjenesten samarbeider også villig med politiet i alvorlige saker.

Snapchat

Snapchat er en tjeneste for å kommunisere kjapt og enkelt med bilder og video. Man kan sende bilder eller videoklipp som mottakeren kun kan se i 10 sekunder før det blir borte. Dette er i hvert fall meningen, men det er en kjent sannhet at de med tekniske kunnskaper lett kan lagre bilder de får tilsendt uten at senderen får vite om det. Men så lenge man tar hensyn til dette når man bruker Snapchat, er ikke denne appen noe mer risikabel enn

MMS eller Facebook. *Vår erfaring:* Enkel sletting av brukerkonto, men pga. appens natur er det ikke enkelt å slette innhold som blir sendt med den. Lett tilgjengelig kundeservice, men kun på engelsk.

kik.

Kik

Kik er en sosial meldingstjeneste beregnet for mobiler, der brukerne kan chatte med hverandre og dele innhold. Kik er veldig utbredt, på appens nettside står det at den har over 275 000 000 brukere fordelt på 230 land over hele verden. *Vår erfaring:* Middels lett å slette innhold, krever bl.a. manuell sletting av meldinger før brukerkonto slettes. Krever også bekreftelse av sletting på e-post. Lett tilgjengelig kundeservice, men kun på engelsk.

Kiwi

Kiwi er en app/nettside der brukerne kan lage profiler, stille hverandre spørsmål, og svare på disse. Den ligner på mange måter på nettsiden Ask.fm, men mer beregnet på å bli brukt i app-format. *Vår erfaring:* Enkel sletting. Lett tilgjengelig kundeservice, direkte på e-post. Kundeservice er kun på engelsk.

ask.fm

Ask.fm

Ask.fm er på mange måter akkurat det samme som Kiwi, men Ask er eldre, og var tilgjengelig på nett før Kiwi-appen ble laget. Begge tjenestene har høstet kritikk fordi det er blitt kjent at det foregår mobbing mellom brukerne. *Vår erfaring:* Enkel sletting. Lett tilgjengelig kundeservice, men kun på engelsk, og spesielle henvendelser må sendes inn med spesielle kontaktskjemaer som kan være vanskelige å finne.

Twitter

Twitter er en såkalt mikrobloggtjeneste. Du har din egen brukerkonto som i utgangspunktet er offentlig, som du kan bruke som utgangspunkt når du skriver korte tekster eller legger ut bilder. Brukere av Twitter kan følge hverandre, og på den måten holde seg oppdatert på hva andre uttaler seg om. *Vår erfaring:* Enkel sletting vi innebygde funksjoner, men kundeservicen er svært vanskelig å få kontakt med. Kundeservice kun på engelsk.

Instagram

Instagram er en apptjeneste der man kan lage seg sin egen konto og dele bildeinnhold. Man kan velge å dele offentlig, eller bare med godkjente følgere. Man kan også like og kommentere på andres innhold, og følge andre

brukere for å få med seg hva de legger ut. Instagram eies av Facebook. Vår erfaring: Enkel sletting. Mange gode rapporteringsmuligheter, som kan lede til kontakt med kundeservice, men ellers ingen mulighet for kontakt. Ingen hjelp ved glemt e-post.

tumblr.

Tumblr

Tumblr er ganske enkelt en bloggteneste. Ifølge dem selv, er meningen med Tumblr at man skal lage en blogg, og fylle den med «hva som helst». Vår erfaring: Enkel å slette konto. Enkelt å få kontakt med kundeservice. Kundeservice på engelsk.

Vine

Vine er en apptjeneste som på mange måter ligner Instagram, i at man har brukerkontoer hvor man kan legge ut bildeinnhold, og like, dele og kommentere på hverandres innhold. Men til forskjell fra Instagram legges det ut korte videosnutter på Vine, ikke bilder. Vine eies av Twitter. Vår erfaring: Enkelt å slette konto. Kundeservicen til Twitter (Twitter eier Vine) er tilgjengelig for Vine, om enn ikke for Twitter. Men ikke veldig lett å finne, og litt komplisert kontaktskjema. Kun engelsk kundeservice.

Facebook

Facebook er verdens største sosiale nettverk på nett. Man lager seg sin egen profil, og blir «venner» med andre brukere. Alt kan deles på Facebook, tekst, bilder, videoer, og linker til andre nettsider, så fremt det som deles følger Facebooks interne regler. Facebook har også sin egen chattetjeneste. Man kan velge å dele innhold offentlig, eller bare med venner. Men det er ikke bare brukerprofiler på Facebook, brukere kan også gå sammen og danne grupper som kan være både åpne og lukkede, og bedrifter så vel som privatpersoner kan lage sine egne sider, og promotere produktene sine. Alt fra matvareprodusenter til politikere og utdanningsinstitusjoner bruker Facebook aktivt. Vår erfaring: Enkel deaktivering, full sletting ikke like lett å få til, men fullt mulig. Gode rapporteringsskjemaer for alle tenkelige scenarier, men de gode skjemaene kan også være vanskelige å finne. Umulig å kontakte kundeservice uten først å ha gått gjennom en eller annen rapporteringsprosess.

HISTORIER FRA «VIRKELIGHETEN»

Bak alle tallene finnes det virkelige mennesker med virkelige historier, skjebner og følelser. Dette kan være fort gjort å glemme når man snakker om mengden henvendelser og type hendelser. Ved hjelp av forfatter Janne Aasebø Johnsen forsøker vi nå og formidle dette gjennom fiktive historier, men som alle har elementer av sannhet og kunne vært virkelige historier. Disse historiene er derfor ment som korte historier som kanskje kan få oss til å reflektere litt og gi oss muligheten til å se problemstillingene med andre øyne. God lesning.

INGEN FESTER HARDERE

– Du sender meg bilder, sier Safi.

– Selvfølgelig, sier jeg.

– Av alt, sier hun og truer meg med krykken.

Hun smiler og legger fra seg krykken på gulvet. Hun retter seg opp, og ansiktet hennes trekker seg sammen i en grimase. Hun stryker hånden langs låret og puster tungt når hun må flytte på benet.

Jeg er på sykebesøk. Safi sitter i sofaen, med det høyre benet rett ut og en stor hvit bandasje rundt kneet. Mamma har sendt med meg druer. Jeg vet ikke om Safi liker druer engang.

– Er det vondt? spør jeg.

Hun nikker.

– Legen tror kanskje det er korsbåndet.

– Isj, sier jeg.

– Vi må bare vente til hevelsen har gått ned, sukker hun.

Det er ikke første gangen hun har gått "all in" på trening. Håndballturneringen kom ikke til å bli det samme uten henne. Vi hadde ikke snakket om annet de siste ukene.

Vi har verdens kuleste trener. Han vet at vi sniker oss ut, men han stoler på oss. Det har han all grunn til å gjøre. Litt festing har aldri hindret oss fra å vinne kamper. Han har selv fortalt, selv om det ikke var meningen at vi skulle høre det, at da han spilte på A-laget var han ikke den som la seg først og han var heller ikke helt edru bestandig heller.

Skulle ønske foreldrene mine også kunne stole på meg. Jeg har aldri havna i trøbbel og det er ikke noe tryggere enn å feste sammen med laget. Vi passer på hverandre.

Da jeg begynte å spille håndball var mamma alltid med på turneringer. Hun sa at det var fordi hun var så interessert i håndball. Det trodde jeg ikke noe på. Hun gjorde det for å kontrollere meg. Heldigvis snakket treneren med henne og jeg fikk lov til å dra alene. Så lenge jeg lovte å holde henne oppdatert.

Jeg liker lyden, lukten og klister på fingrene. Jeg liker at treneren roper navnet mitt og at jeg har gjort en bra jobb. Jeg liker å være i god form og kjenne at kroppen tåler taklingene og jeg liker forberedelsene til middagen. Vi legger penger i felles pott og deler på det vi har.

Jeg tar bilder av laget som jubler, poengtavla, publikum, soveposer på rekke og en rød håndball. Jeg legger ut bildene på Instagram og nesten før jeg har lagt dem ut har mamma trykket liker.

Jeg tar bilder av drikkevarer innpakket i håndkle, jenter som synger, jenter med alt for korte kjoler, jenter som drikker for mye og innsmugla gutter som sleiker på låret til lagkapteinen. Bildene deles med verden på den lukka gruppa vår. Safi skriver at hun gjerne skulle vært sammen med oss.

Vi bestemmer oss for å sove på bussen og blir med guttene. Vi har da fortjent en fest, så bra som vi spiller. Vi kommer til å få medalje uansett hvordan den siste kampen går.

Jeg har putta medaljen i lomma. Da vi var yngre hadde vi med medaljen rundt halsen hele ettermiddagen. Jeg vet at noen til og med tok den med på skolen mandagen etter en turnering.

Bussen kjører ut på motorveien og i det samme den akselerere setter treneren seg ned ved siden av meg.

– Jeg tror du må vise disse bildene til din mor, Sina, sier han.

Han snakker lavere enn han pleier.

– Hva mener du? spør jeg.

Det holder at han viser meg det ene bildet. Jeg ser meg rundt. Hvilken av disse idiotene har lagt til treneren?

– Ok, sier jeg og vet at jeg aldri får lov til å gå ut av huset igjen hvis mamma får se noen av disse bildene.

– Vil du at jeg skal snakke med henne, spør treneren.

– Jeg skal gjøre det, sier jeg.

– Fint, sier han og reiser seg opp – Du spilte forresten bra i helgen.

Jeg prøver å slette hele brukeren, men uansett hva jeg gjør viser det seg at det er umulig å slette den fra mobilen.

MORA TIL JENS FLØRTER PÅ NETT

- Glem det, den dama fins ikke, sier Tristan.
Leo, som nettopp har fortalt om den siste venneforepørselen sukker høyløyd.
- La meg i det minste få lov til å drømme i to sekunder, sier Leo.
- Dame 26 vil ha gutt 17? spør Tristan – Jeg har fått åtte slike henvendelser den siste uka.
- Bare vent du, sier Leo, – en dag kommer det til å skje.
Klassekameratene ler.
- Se her, sier Olav, – Gunnhild har sendt meg en lenke og skriver; visste du at mora til Jens flørter på nett.
- Hva? sier Leo.
- Jo, hun har er en profil hvor hun skriver at hun søker etter en mann mellom 30 og 50 år, sier Olav og viser de andre en nettside.
Profilbildet viser ansiktet til moren og bakgrunnsbildet viser kroppen i en nesten gjennomsiktig sort kjole.
- Mora til Jens søker mann, sier Tristan, – nei, det er for creepy.
- Kan ikke folk få lov til å gjøre hva de vil? sier Leo. – Hun har vært alene

med Jens i et lass med år.

– Kan vi finne noe annet å snakke om, sier Tristan.

–Har hun fått noe napp? spør Leo.

Olav scroller nedover siden.

– En brannmann, en singel rørlegger og en sykepleierstudent.

– Bra for henne, sier Leo.

– Kutt ut, sier Tristan. – Dette vil jeg ikke høre mer om.

– Hva om vi legger inn et svar? sier Leo. – Det er tross alt hun som har opprettet denne siden. Hun er jo ute etter en mann.

– Tuller du? sier Olav. – Jeg vil ikke stå som ansvarlig.

– Ikke du, men Svein Åge Jensen, 29 år gammel bussjåfør fra Lillestrøm, sier Leo.

– Sven Åke Jonsson? spør Tristan.

Leo nikker og peker på seg selv.

– Har du flere brukere? spør Tristan.

– Nå må du våkne Tristan, sier Leo. – Alle ... alle har flere brukere.

– Ikke jeg, sier Tristan.

– Det har vi skjønt for lenge siden, gliser Olav.

Han rekker frem hånden og presenterer seg som Fredrikke Nilsen.

– Dere er gale, ler Tristan.

Leo setter markøren inn i statusfeltet.

– Du er den fineste jeg noen gang har sett, skriver Leo og trykker enter.

Det går ikke mange sekundene før svaret tikker inn.

– Takk, du ser ikke så verst ut du heller, skriver mora til Jens.

– Jeg er bare 29, skriver Leo, – men jeg håper ikke du holder det mot meg.

– Noen måneder fra eller til kan da vel ikke spille noen rolle? skriver Mora til Jens.

– Svinesund neste fredag? skriver Leo.

– Klokken 19:00 <3, får han som svar.

– Avtale, skriver Leo og logger av.

– Tenk om hun drar? spør Tristan.

– Det er da vel ingen som gjør det, sier Leo og sjonglerer mobilen mellom fingrene.

– Og er hun så dum kan hun bare takke seg selv.

– Hva holder dere på med?

Stemmen til Jens får guttene til å skvette.

– Ikke noe, sier Leo.

– Er du sikker? spør Jens.

– Du bør kanskje spørre mora di, sier Leo.

HIMMELBLÅ

– Nå, ble det noe på deg i helgen?

Linda dunker meg lett i siden med albuen. Så smiler hun, før hun heller opp kaffe til oss. Hun gir meg en av firmakoppene.

– Ikke akkurat, sier jeg. – Jeg var hjemme, sluppet av. Så på TV.

– Du må komme deg ut, ellers råtner du, sier Linda.

Hun snur seg og stiller seg ved siden av meg. Vi står på det lille tekjøkenet på jobb. Det er et kvarter til vi begynner. Jeg liker å komme tidlig, få meg en kaffekopp og snakke litt med Linda før vi starter opp.

– Jeg er da ikke så gammel, sier jeg.

– Klart ikke det, sier Linda, – men jo lenger du er ute av gamet, jo vanskeligere blir det. Det er nesten ett år siden du var på date nå.

– Jeg vet, sier jeg, – men jeg liker ikke å gå ut. For høy musikk og alt for fulle folk.

– Forstår deg egentlig godt, sier Linda.

Jeg ser på henne. Utrolig hvor mye hun forstår, hun som er gift med ungdomskjæresten og har tre barn med to års mellomrom.

– Jeg har vel egentlig bestemt meg for å ta ting som det kommer, sier jeg.

Etter at samboerforholdet mitt ikke kunne fortsette lenger, var jeg ute noen ganger, men jeg traff liksom ikke en helt vanlig mann. Jeg sukker.

– Du, jeg kom på noe, sier Linda. – Hva med å lage en profil på en datingside.

– Datingside? Tuller du? sier jeg. – Jeg har hørt så mye rart om disse datingsidene.

– Jeg vet om en nyopprettet norsk side. Helt trygt.

– Er ikke du godt gift?

Linda himler med øynene.

– Jeg snakker ikke om meg, jeg har flere venninner som har vært medlemmer og med ekstremt gode resultater.

– Jeg har lest at folk har trodd at de er på en norsk side, men så viser det seg at den er i Sveits eller USA eller andre land, sier jeg. – I tillegg må de binde seg for år av gangen.

– Har hørt om det jeg og, sier Linda, – men dette er helnorsk og du kan si opp når du vil. Det er bare å sende en epost.

Linda ler, før hun fortsetter.

– Jeg har hørt om en utenlandsk datingside hvor medlemmene ikke fikk meldt seg ut uten at de sendte en faks. Hva gir du meg? Faks? Nei, den siden jeg snakker om er helt trygg, sier Linda og videresender linken til meg.

Det er vanskelig å konsentrere seg om jobben når hodet holder på med andre ting, men tilslutt må jeg innrømme for meg selv at det virker ganske spennende å prøve noe nytt.

Jeg bruker lang tid på å finne ut om nettstedet er seriøst. Jeg leser anmeldelser og jeg leser alt som står på siden så mange ganger at jeg tilslutt kan det utenatt.

Det virker helt trygt og da de første meldingene kom ble jeg helt revet med.

Det eneste problemet jeg har er at den gamle mobilen min ikke fikk opp hele meldingen, så jeg går til anskaffelse av en ny mobil. Den er oppe i løpet av kvelden og jeg får bladd meg gjennom profilene til de som har kontaktet meg.

Jeg skal til å legge inn en svarmelding da den nye mobilen min ringer. Jeg skvetter for jeg er ikke helt vant til den nye ringelyden.

– Hva er det du gjør?

Linda snakker høyt og fort.

– Jeg forstår ikke hva du mener, sier jeg.

– Alle bilder du noen gang har tatt ligger på nettet.

– Hæ, sier jeg og merker at det går kaldt ned over ryggen min.

Da husker jeg det. Den nye mobilen. Jeg ville komme fort på nett for å få lest meldinger fra de som hadde kontaktet meg. Jeg hadde trykket aksepter på alt.

Dermed hadde jeg godtkjent at alle bildene som lå på den gamle mobilen automatisk ble sendt opp i skyen og alt som ligger i skyen ligger automatisk på datingprofilen.

HVA TROR DU SJEFEN VIL SI

– Se hva jeg fant på mobilen min!

Et nakenbilde fyller skjermen. Jeg sletter bildet. Forsøker å glemme. Ubegaghet over å få tilsendt et så uventet bilde blander seg med redselen over at du har kontaktet meg igjen.

Det er et halvt år siden jeg sa at jeg ikke kunne være sammen med deg lenger. Du tok bruddet mye bedre enn jeg hadde forventet at du skulle gjøre. Jeg var redd for at du skulle lage et vanvittig rabalder, men du sa bare greit og forlot meg på kafeen. At jeg måtte betale var en liten pris for å slippe humørsvingningene dine.

Etter som ukene gikk hadde jeg begynt å slappe litt av. Trodde jeg ikke skulle høre mer fra deg. Trodde at du hadde gitt slipp.

– Nå hva synes du? Var du ikke fin?

Melding nummer to kommer nesten med en gang. Jeg forstår ikke hva du mener. Skulle jeg være fin? I den digitale søppelbøtten ligger meldingen. Jeg åpner den. Blir kvalm. Bildet er av meg. Jeg forstår ikke når du har tatt det. Jeg har alltid passet på at det ikke skal finnes noen upassende bilder av meg. Jeg studerer bildet nøye. Svimmelheten river i kroppen min.

Da skjønner jeg det. Bildet er fra turen vi hadde til Paris. Da alt var bra. Før du ble sint for den minste ting. Før jeg ikke fikk lov til å være sammen med vennene mine uten at du skulle være med.

– Møt meg, ellers havner bildet hos sjefen din, skriver du. – Og la den teite venninna di bli hjemme.

Jeg mistet meg selv da jeg var sammen med deg. Jeg kunne ikke fortsette og jeg kan ikke innlede et nytt forhold til deg nå. Jeg kan ikke engang møte deg.

Jeg svarer ikke fort nok tydeligvis. Med ett er bildet spredd i en gruppe-melding til våre felles venner på facebook.

Ingen liker, ingen kommenterer, ingen sier noe som helst. Hvorfor lar de dette skje? Nok en gang sletter jeg bildet. Prøver å sitte helt stille. Logger av. Håper på det beste.

Du fortsetter å sende meg meldinger. Jeg lar være å svare. Til slutt kjenner jeg at jeg kommer til å bli gal hvis jeg ikke forteller noen om dette. Jeg ringer til Camille. Jeg kan ikke fortelle foreldrene mine om bildet. De kommer sikkert til å tro at jeg har vært med på det. De kommer til å si at jeg burde vite bedre.

Camille ringer på døren. Jeg åpner. Jeg lar henne ikke få tid til å kle av seg ytterklærne engang.

– Du har sett bildet, sier jeg.

Hun nikker og sier ordene som helt sikkert er ment som trøst.

– Det er da ikke så farlig om det ligger noen nakenbilder av deg på nett. Du er jo helt perfekt.

Det følges ikke som trøst. Det føles som piskeslag. Han har tatt bilder av meg. Han videresender bildene og jeg får han ikke til å stoppe.

– Jeg synes det er veldig ubehagelig, sier jeg. – Det kan ikke være lov.

– Du kan anmelde det, sier Camille.

– Tror du virkelig det? sa jeg.

– Selvfølgelig, politiet har gått ut og sagt at man må anmelde disse saken. Hvordan skal de ellers få gjort noe? sier hun.

Jeg blir redd bare jeg ser en politibil bak meg når jeg er ute å kjører.

– Det han har gjort er jo ulovlig, sier Camille. – Vi må stole på at rettssystemet gjør jobben sin.

Jeg går bort og åpner skuffen i kommoden. Tar ut brevet som jeg har lest nesten i filler. Jeg gir det til henne. Hun leser brevet om og om igjen. Et vantro uttrykk kommer tilsyne i ansiktet hennes.

– Henlagt etter bevisets stilling? sier Camille.

Jeg nikker.

– Politiet var kjappe med å henlegge saken, sier jeg.

– Det skal de i allefall ha.

PLUTSELIG GRIS

Bildet overløt ingenting til fantasien, men skal jeg være helt ærlig var jeg glad for at hun hadde på seg truse.

Det var ikke mulig å se hvem det var, men jeg visste at bildet var tatt på bussen. Jeg slettet bildet med en gang og forsøkte å fortrenge at jeg noen sinne hadde sett det.

Det hadde tatt helt av, og jeg likte ikke det kameratene mine gjorde i det hele tatt. Likevel sa jeg ingenting. Jeg håpet de skulle finne det ut hvor dumt dette var helt av seg selv.

Det var Bernt som hadde startet det hele. Rett før sommeren begynte han å sende oss bilder av drømmedama. Bernt hadde nye drømmedamer hver eneste uke. Han fant dem i billedserier som ble publisert på nettavisene. Det var greit nok i begynnelsen, men for noen uker siden begynte han å sende oss bilder han hadde tatt selv. Bilder av intetanende jenter med alt for lav utrigning eller for korte skjørt.

Den første som fulgt opp var Truls og ikke lenge etterpå begynte Martin å sende bilder også. For en uke siden hadde jeg fått spørsmål om ikke jeg skulle slutte å snylte på dem og ta bilder selv, men jeg fikk meg ikke til å

gjøre det. Gutta gjorde narr av meg og lurte på om jeg likte damer i det hele tatt. Jeg gadd ikke å svare dem, jeg hadde ikke lyst til å være med på creepshotkonkurransen de hadde.

De sendte bilder hele døgnet og midt i timene kunne de plutselig le hysterisk og jeg visste godt hva de lo av. Jeg sjekket mobilen, selv om det var mest for syns skyld.

Det kunne hende at det hadde gått over av seg selv, hadde det ikke vært for at Bernt hadde begynt å utfordre de to andre.

– Gutta, sier Bernt. – Pay attention.

Vi er på vei hjem fra skolen.

– Det er liksom ikke noen utfordring lenger, fortsetter han.

– Forstår hva du mener, sier Martin.

Jeg ser på Martin. Han forstår ikke filla, men han gjør seg til for Bernt, bare for å unngå Bernt sine dårlig tilslørte spydigheter.

– Akkurat, sier Truls. – Så hva foreslår du Bernt?

– Nå er det girlsa på skolen som må til pers.

– Ikke helt lov det der, sier jeg.

– Slapp av, sier Bernt, – bildene skal ikke spres utover denne kretsen. Jeg har da lov til å ta bilder av hva jeg vil.

I løpet av natta fikk Martin den ufattelig teite ideen om å ta bilder av jentene i garderoben. Jeg sa ingenting. Gjett om jeg angrer på det nå, men jeg hadde ingen som helst mulighet til å forusi det som kom til å skje.

En av jentene oppdaget Martin som hadde gjemt seg i lærergarderoben. Hun sa fra til rektor og plutselig satt vi i avhør med politiet.

En og en ble vi hentet ut fra klasserommet. Vi ble ledet inn på rektors kontor.

– Vet du noe om dette? spør politimannen.

– De snakket om det her om dagen, sier jeg.

– Har det pågått lenge, spør han.

– En stund.

– Har du noen bilder på din mobil?

Jeg rister på hodet.

– Kan jeg få se mobilen din?

Jeg gir fra meg mobilen. Sjeleglad for at jeg hadde slettet alle bilder de noen sinne hadde sendt til meg. Politimannen er alvorlig. Han går gjennom bildene mine. Han stopper opp ved et bilde. Hadde jeg likevel glemt å slette en av dem?

– Hva er dette?

Han snur mobilen min mot meg og viser meg et bilde av Katty.

– Katty, sier jeg.

– Hmh, sier han, – hvor gammel er hun?

– Snart 17, sier jeg.

– Du er klar over at du er i besittelse av et seksualisert bilde av et barn?

– Er jeg det? sier jeg. – Dette er jo bare et bilde hun sendte meg da hun var i Tyrkia i sommerferien.

– Sånn er reglene, sier han og reiser seg opp – Du må nok bli med meg.

SMARTERE ENN POLITIET

– Hvis du bare kunne dø!

Meldingen kom i går kveld. Rett før jeg skulle legge meg for å sove. Jeg ble med ett lys våken. Kvalmen spredde seg i hele kroppen og jeg er kvalm ennå. Jeg gjorde alt jeg kunne for å finne ut hvem som hadde sendt meldingen til meg, men det var ikke mulig å finne ut av det. Ikke så rart kanskje, alle vet jo hvordan man kan sende en anonym melding.

Hvorfor vil noen at jeg skal dø? Jeg forstår det ikke. Jeg har ikke gjort noe dumt nå, har jeg vel?

– Ingen liker deg!

Jeg fikk den andre meldingen klokken 03:05. Jeg vet jo at ikke alle liker meg, det er bare sånn det er. Det jeg ikke forstår er hva jeg har gjort galt som får dem til å sende slike meldinger til meg. Helt siden jeg begynte på ungdomsskolen for to måneder siden har jeg forsøkt å ikke bli lagt merke til. Jeg svarer når lærerne spør meg, men jeg kommenterer aldri det de andre sier. Jeg presser meg ikke på noen heller.

– Du er ei hore, ei dritstøgg hore.

Den siste meldingen kommer rett etter at jeg gikk hjemmefra. Den følger

meg inn i klasserommet. Jeg ser at læreren snakker til meg, men hjernen min klarer ikke å forstå hva hun sier.

– Emma? sier læreren.

– Ja? sier jeg.

– Jeg spurte deg om noe, sier hun.

Jeg ser at hun er irritert. Det kan jeg forstå, det er slitsomt når elever ikke følger med.

– Unnskyld, sier jeg. – Kan du være så snill å gjenta det du sa.

Munnen hennes snurper seg sammen. Jentene på første rad ler av meg. Jeg føler meg bare dum.

– I går, da politiet var på besøk her på skolen, snakket de blant annet om hva som er greit og hva som ikke er greit å gjøre på nett.

– Ja, sa jeg, men jeg husker ikke ett eneste ord av hva politiet hadde sagt.

Læreren sukker og ser seg rundt i klasserommet. Ninette rekker opp hånden.

– Man må være utrolig bevisst på hvilke bilder man legger ut og hvilke meldinger man sender, sier Ninette og smiler til læreren. – Og så må man snakke med en voksen hvis man opplever noe dumt på nett.

– Flott Ninette, sier læreren og smiler til henne.

Ninette har alltid de rette svarene. Hun satt på første rad i går. Hun rakk opp hånden på alle spørsmålene som politiet spurte oss om og politiet snakket med henne etter at møtet var slutt. Jeg hørte til og med at de skrøt av henne og sa at hvis bare alle hadde vært som henne ville ikke politiet hatt noe å gjøre.

Læreren snur seg mot tavlen for å skrive opp rådene. Ninette vrir seg og ser på meg. Hun smiler, men smilet når ikke opp til øynene hennes. Hun stryker pekefingeren langs halsen. Det går et støt gjennom kroppen min. Truer hun meg eller er det bare jeg som begynner å bli paranoid?

Læreren snur seg mot oss igjen.

– Det viktigste politiet sa i går er kanskje at alle ungdommer vet at de må snakke med en voksen, men bare et fåtall gjør det.

Kvalmen begynner å slippe taket. Jeg kan jo bare fortelle læreren om meldingene. Så kan hun kontakte politiet for meg.

Jeg planlegger samtalen i detalj. Jeg skal bli igjen når det ringer ut. Jeg skal vise læreren meldingene jeg fikk. Jeg trenger ikke å si noe, for hun kommer til å forstå.

Det ringer ut. Jeg bruker lang tid på å legge bøkene og pennalet i sekken. Før jeg reiser meg opp har alle de andre gått ut. Jeg puster og går fremover mot kateteret.

Blikket hennes stopper meg.

– Skal ikke du gå ut, spør læreren.

– Joda, sier jeg, men ...

– Du skjønner jeg har litt behov for en pause i dag. Har litt vondt i hodet.

Jeg trekker på skuldrene og går mot døren. Det er ikke vanskelig å forstå at hun trenger en pause.

Slettmeg.no er en råd- og veiledningstjeneste for deg som føler deg krenket på nett som drives av Norsk Senter for Infomasjonssikring.

Dersom du trenger hjelp kan du kontakte oss enten på telefon, e-post, kontaktskjema eller på sosiale medier. Blant våre guider vil du også finne nyttige tips for hvordan du kan gå frem for å få slettet opplysninger.

Tlf: 911 29 392

E-post: hjelp@slettmeg.no

www.slettmeg.no